

آخرین دامن عشقی

در ادبیات پارسی

« ۵ »

و پس از معشوق دیگر آرزویی جز مرگ نداشت .
ای باده عمر در خمارت مردم
ای مرگ ز زندگی بشنگ آمده ام
وز تلخی عیش ناگوارت مردم
زودآ زودآ کز انتظارت مردم
سال درگذشت خدیجه سلطان بدرستی معلوم نیست ولی چنانکه از قرائن برمیآید میان
سنوات ۱۱۶۲ و ۱۱۶۸ اتفاق افتاده است .
خبر مرگ خدیجه سلطان، واله را بسیار پریشان حال ساخت و چون زندگانی بی دوست
را محال و مایه رنج و ملال میدانست سالی نگذشت که رخت از جهان بریست و بمشوقه سراپا
جان پیوست و این مقارن سال ۱۱۷۰ بوده است .
احوال واله نزد یارانش روشن بود و این داستان عشق را چنانکه در آغاز سخن نوشتیم
شمس الدین فقیر دهلوی بنظم درآورده و نام آنرا « واله سلطان » نهاده است و مجموعاً شامل
۳۲۳۰ بیت میباشد و باین ابیات پایان می پذیرد .

* آقای احمد سهیلی خوانساری سرپرست کتابخانه ملک ، از شاعران و نویسندگان و
هنرشناسان گرانمایه معاصر .

ای روح روان و قالب من
خواهم که دمی باحترامش
گوش دل از این فسانه پر باد
منازعه شمس‌الدین فقیر در حالی اتمام یافته که عاشق و معشوق در قید حیاتند و بانتظار
وصال در هند و اصفهان .

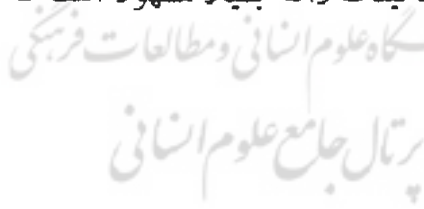
از این مثنوی نسخه‌ئی نفیس اکنون نصیب دوست فاضل و شاعر ارجمند آقای ادیب‌بروندند
میباشد که در سال ۱۱۶۱ تحریر یافته و شمس‌الدین فقیر تصحیح فرموده و خود سطری چند
در پایان کتاب نگاشته است .

در پشت صفحه نخست کتاب علیقلی خان واله بخط خویش نیز ابیاتی نوشته و مهر نموده
که این بیت در بالای صفحه بنظر میخورد .

کهن شد قصه مجنون حدیث درد من بشنو   بهر افسانه عمر خود مکن ضایع سخن بشنو
باری در تواریخ و تذاکر راجع به همسر افغانی خدیجه سلطان چیزی نگاشته نشده
و معلوم نیست چگونه از میان رفته است لیکن صاحب تذکره شمع انجمن گوید . بعد از
افغانی خدیجه سلطان بدون نکاح بتصرف نادرشاه درآمد و پس از چندی نیز مدتی نجفقلی بیگ
حاکم یزد او را بزنی گرفت و چون نجفقلی بیگ به قتل رسید صالح خان قاتل نادرشاه با وی
عقد نکاح بست و بعد از صالح خان میرزا احمد وزیر اصفهان او را بحباله نکاح خویش در آورد .
مجملاً بعد از قتل میرزا احمد خدیجه سلطان اراده دیدار معشوق نموده است .

از خدیجه سلطان برخی ابیات در تذکره‌ها دیده شده اما ازواله اکنون دیوانی در دست
است قریب سه هزار بیت که اکثر اشعار آن وصف حال واله و در عشق خدیجه سلطان ساخته
شده است .

تذکره ریاض الشعراء از تألیفات واله بسیار مشهور است که نسخ آن متعدد دیده شده
و در کتابخانه‌ها موجود است .

انگبین خرزهر فروش

هرچه آن بر تن تو زهر بود   بر تن مردمان مدار تو نوش
ندهی داد ، داد کس مستان   انگبین خرماش و زهر فروش

«معنوی بخاری»